

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 245/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2Tos/27/2024 zo 6. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva nebyť stíhaný inak ako zákonným spôsobom podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2Tos/27/2024 zo 6. marca 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Taktiež navrhuje, aby ústavný súd vydal dočasné opatrenie, ktorým by prikázal zdržať sa nariaďovania a vykonávania úkonov trestného konania v jeho veci.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) je pod sp. zn. 8T/53/2023 vedené trestné konanie proti sťažovateľovi pre obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. c), d), ods. 4 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) a § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona.

3. Sťažovateľ podal proti konajúcej samosudkyni okresného súdu námietku zaujatosti. Predmetnú námietku zaujatosti odôvodnil tým, že dotknutá samosudkyňa v sťažnosti Slovenskej advokátskej

komore smerujúcej na obhajcu sťažovateľa oznámila, resp. „zverejnila“ jeho osobné údaje v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia a trvalé bydlisko, ako aj údaj o tom, že je trestne stíhaný a že je umiestnený v ústave na výkon väzby, v dôsledku čoho na samosudkyňu podal aj žalobu na ochranu osobnosti.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 8T/53/2023 z 21. februára 2024 rozhodol, že samosudkyňa nie je vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci sťažovateľa.

5. Proti označenému uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť krajskému súdu, ktorá bola napadnutým uznesením zamietnutá ako nedôvodná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom tvrdí, že konkrétne skutkové okolnosti uvedené v ním podanej žalobe na ochranu osobnosti vylučujú možnosť, aby bola dotknutá samosudkyňa v jeho veci nezaujatá. Krajský súd sa v napadnutom uznesení s jeho námietkami vôbec nevysporiadal, pričom nevenoval dostatočnú pozornosť otázke, či by dotknutá sudkyňa mohla byť považovaná za nezaujatú aj v rámci testu tzv. objektívnej nezaujatosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon o ústavnom súde“); obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 257/2021].

8. Trestné konanie je od svojho začiatku až do svojho konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal,

poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

9. Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach trestnej veci sťažovateľa poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ bude môcť vo svojej veci, ak by sa to ukázalo ako potrebné, využiť možnosť podania opravného prostriedku vo forme odvolania podľa § 306 Trestného poriadku, prípadne aj dovolania podľa § 368 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

10. V naznačenej súvislosti ústavný súd pripomína, že § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavený na slovnom spojení „sudca..., ktorý mal byť vylúčený...“, pričom takto formulovaná dikcia dôvodu dovolania neumožňuje dovolaciemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie(-a) o ne/vylúčení sudcu. Naopak, ústavnou povinnosťou dovolacieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného podľa čl. 46 ods. 1 spojení s čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca (vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený) mal alebo nemal byť (teda nie či bol alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (I. ÚS 129/2010).

11. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (porov. II. ÚS 17/2022, I. ÚS 335/2022, I. ÚS 584/2023).

12. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku už ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. mája 2024

Libor Duľa
predseda senátu